CRO-SI SAFE

SI-HR

Interreg
SLOVENIJA – HRVAŠKA
SLOVENIJA – HRVATSKA
Evropska unija | Evropski sklad za regionalni razvoj
Europska unija | Europski fond za regionalni razvoj

Navodila za ravnanje v primeru nevarnosti, nesreč in množičnih nesreč

Ali veste, kako pravilno reagirati in kaj storiti v primeru nesreč in katastrof?

Ali veste, kaj lahko storite, da ublažite neželene posledice nesreč in katastrof?

Seznanite se s pravilnim načinom reagiranja v primeru nesreče in katastrofe, in ko usvojite te pomembne informacije, posredujte letak svojim družinskim članom, prijateljem, znancem.

V NUJNIH PRIMERIH POKLIČITE ENOTNO EVROPSKO ŠTEVILKO **112**

Enotno evropsko številko za klic v sili **112** pokličite, ko so ogrožena življenja in zdravje ljudi, premoženje ali okolje.
S klicem na 112 med 0.00 in 24.00 se lahko zahteva pomoč katerekoli nujne služba (policija, gasilci, nujna medicinska pomoč, iskanje in reševanje na morju, gorska reševalna služba ipd.).

S klicem na 112 se lahko sprožijo:

- **akcije iskanja in reševanja na kopnem in na morju,**
- **nujni prevozi po zraku: poškodovancev, organov za transplantacijo, ekip za iskanje in reševanje ali gasilcev,**
- **iskanje poškodovanega klicatelja,**
- **angažiranje združenj državljanov, katerih dejavnosti so povezane z varstvom in reševanjem življenj, premoženja in okolja.**

Ste vedeli, da obstajajo tudi direktne številke za nujne primere?

V **Republiki Sloveniji:**

- številko **112** pokličite, če potrebujete nujno medicinsko ali gasilsko pomoč, nujno veterinarsko pomoč, pomoč gorskih in jamskih reševalcev ter drugih reševalnih služb,
- številko **113** pokličite, če imate informacije o kršenju javnega reda in miru, prometnih nesrečah in kaznivih dejanjih oziroma kadar potrebujete pomoč policije.

V **Republiki Hrvaški** je nujne službe mogoče dobiti na direktne številke, in sicer:

- Policija – **192**
- Gasilci – **193**
- Nujna medicinska pomoč – **194**

ZAŠČITITE SE. PRAVILNO REAGIRAJTE V MNOŽIČNIH NESREČAH IN PREPREČITE VEČJO TRAGEDIJO.

Poplava

Čeprav je poplave mogoče predvideti in napovedati, se lahko kot hudourniške pojavijo tudi nenadoma.

V primeru poplave naredite naslednje:

Če ste v hiši:

- poslušajte radijska in televizijska obvestila, pripravite se na prihajajoči vodni val, premaknite vse vrednejše stvari na višja mesta, da jih boste ohranili.
- vnaprej pripravite in vedno imejte pripravljene osnovne potrebščine za primer nevarnosti ter jih v primeru potrebe racionalno uporabljajte.
- ne pijte vode iz vodovoda in drugih izvirov, ker obstaja možnost onesnaženja – mediji bodo objavili informacije o uporabnosti pitne vode.
- če pristojne službe pozovejo k hitri evakuaciji, TAKOJ ukrepajte in uporabite priporočene evakuacijske poti pred njihovim poplavljanjem ter ves čas poslušajte radio.

Če ste na odprtem:

- kolikor je le mogoče se oddaljite od poplavno ogroženih mest,
- povzpnite se na višja mesta in ostanite tam do prihoda pomoči,
- izogibajte se hoji preko vseh visokih, poplavnih voda,
- če ste v avtomobilu in se brez tveganja ne morete pripeljat na varno mesto, vozilo TAKOJ zapustite in se umaknite na višje mesto.

Po poplavi sodelujte z nujnimi službami pri čiščenju prostorov, odstranjevanju mrtvih živali, poskrbite za dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo objektov, vodnih virov in odprtih prostorov, da bi se tako izognili zdravstvenim tveganjem.

Požar

Požar lahko tudi preprečite, če:

- poskrbite za vnetljive snovi, plinske jeklenke ter jih ustrezno hranite v skladu z navodili in predpisi,
- izobražujete svoje otroke in družino glede osnovnih požarnih nevarnostih in o ukrepih za preprečevanje požara, evakuaciji iz objektov, uporabi gasilnih aparatov in o tem, kako na pomoč poklicati gasilce,
- ne puščate vžigalic, vžigalnikov in drugih nevarnih naprav na dosegu otrok ali neposredno izpostavljene soncu,
- ne puščate ognja brez nadzora in ne pozabite, da je prepovedano nenadzorovano kurjenje v naravi,
- kurišča, grelnike vode, plinske naprave, tlačne posode, rezervoarje za gorivo, grelna telesa in električne instalacije vzdržujete v izpravnem stanju in jih pravilno uporabljajte,
- preverite stanje požarne zaščite v vašem gospodinjstvu in stavbi ter načrtujete in preizkusite varne in hitre poti do izhoda.

Če izbruhne požar v vaši bližini :

- požar poskusite pogasiti z aparati ali s priročnimi sredstvi le, če ne ogrožate sebe in drugih,
- če vas požar ujame v stavbi in ga ne morete pogasiti, čimprej zapustite stavbo – NE UPORABLJAJTE DVIGALA,
- če zaradi zadimljenosti ne morete iz stavbe, zadelajte vse odprtine, da preprečite pritekanje dima v prostor, v katerem se nahajate,
- ne vstopajte na stopnišče, če je napolnjeno s dimom, ne uporabljajte dvigala in ne vdihujte dima gorečih predmetov,
- če ste ujeti v stanovanju, počakajte na gasilce pri oknu, da vas bodo videli, saj so gasilska vozila namenjena tudi reševanju z višin,
- **SLEDITE NAVODILOM GASILCEV!**

Potres

Potres je nenadno sproščanje zbrane potencialne prožne energije v Zemljini skorji v obliki elastičnih (seizmičnih) valov in toplote ter jih je nemogoče napovedati.

Pred potresom lahko uporabite preventivne ukrepe za zmanjšanje škode na premoženju in zaščito lastnega življenja:

- s pomočjo strokovnjakov naredite strokovno analizo zgradbe, da ocenite njeno protipotresno odpornost in določite morebitne gradbene izboljšave ter po potrebi pristopite k izvajanju konstrukcijskih gradbenih izboljšav,
- težko pohištvo lahko sami odmaknete od postelj in sedežnih garnitur, zagotovite stabilnost polic, da se ne bodo prevrnile: okvirji za slike, ogledala in table za obvestila naj bodo na steno dobro pritrjeni, dobro pričvrstite stropno razsvetljavo in viseče elemente, kot so npr. lestenci ter pripravite komplet za preživetje.

Med potresom:

- **ostanite mirni,**
- **če ste v zaprtem prostoru:**
  - ostanite v notranjih prostorih (obstaja možnost pojava popotresnih sunkov, ki so lahko dovolj močni, da povzročijo dodatno škodo na že oslabljeni konstrukciji),
  - zlezite pod masiven kos pohištva, stopite pod nosilne stene in si zakrijte glavo z rokami,
  - umaknite se od stekla, oken, pregradnih sten, dimnikov in visokih kosov pohištva,
  - ne stojte pod lestenci in ostalimi težkimi visečimi predmeti,
  - ne uporabljajte stopnic in dvigala.
- **če se nahajate na prostem:**
  - umaknite se od zgradb, stebrov, žic, steklenih površin in vsega, kar bi lahko padlo na vas,
  - če ste v središču mesta, se skušajte izogibati stavbam/ predmetom, ki se lahko zrušijo (še posebej nevarne so steklene zgradbe, strešniki itd.).
- **če ste zasuti:**
  - nadenite si masko za dihanje ali kakšno tkanino, da ne vdihujete prahu,
  - skušajte sporočiti svojo lokacijo s trkanjem po stenah, ceveh, oddajanjem svetlobnih (baterije) in zvočnih (piščali) signalov,
  - ne uporabljajte vžigalic ali vžigalnikov zaradi nevarnosti eksplozije uhajajočega plina,
  - ne kričite, da preprečite vnos prahu v dihalne organe ter hranite energijo in kisik.

Po potresu:

- ostanite mirni, ne širite panike
- preverite, ali ste poškodovani in če zmorete, si zagotovite prvo pomoč,
- do prihoda reševalnih ekip pomagajte poškodovanim osebam v bližini,
- če ni potrebno, ne skušajte premikati težko poškodovanih oseb,
- če morate premakniti nezavestno osebo, ji najprej imobilizirajte vrat, hrbtenico in poškodovane okončine,
- pričakujte popotresne sunke, lahko so dovolj močni, da lahko povzročijo dodatno škodo, zato se izogibajte močno poškodovanih stavb,
- ne uporabljajte dvigal, tudi če delujejo,
- preverite ali je prišlo do okvare plinovoda, vodovoda, kanalizaciji ali električnih instalacij,
- če vonjate plin, ne poskušajte vklopiti elektrike, električnih ali elektronske naprav, prepustite to pooblaščenim osebam,
- če se nahajate na prostem, se umaknite na površine oddaljene od zgradb ali drugih objektov, ki jim grozi zrušenje,
- izogibajte se poškodovanim stavbam, reklamnim panojem, daljnovodom in podobnega, kar vas lahko poškoduje,
- če zapuščate dom, pojdite na mesto, za katerega ste se dogovorili kot družinsko varno mesto ob izrednih situacijah.

Jedrske in radiološke nesreče

Umaknite se v zaklonišče ali sledite predlagani evakuaciji v primeru kakršnekoli jedrske ali radiološke nesreče, zaznanih virov sevanja, prevoza radiološkega materiala ali kakšnega podobnega dogodka.

- seznanite se z možnostmi evakuacije v primeru jedrske /radiološke nesreče v vašem kraju. Spoznajte smeri evakuacije in evakuacijske poti ter kje se nahajajo zaklonišča v vaši bližini,
- če prejmete informacije o jedrski ali radiološki nesreči pravočasno oziroma še pred pojavom kontaminiranega oblaka, se umaknite po uveljavljenih evakuacijskih smereh in poteh v vašem mestu,
- če nimate dovolj časa, se zatecite v zatočišče ali drug varen prostor v stanovanju / hiši, takšen, ki ima najmanj oken in vrat,
- takoj, ko se umaknete v zaklonišče, se preoblecite in shranite vsa oblačila, ki ste jih imeli zunaj, v plastično vrečko, ki jo nato tesno zaprite,
- če imate možnost, se oprhajte s toplo vodo in se umijte z milom,
- zaprite vsa vrata in okna ter namestite vlažne brisače na odprtine in pod vrata,
- izključite vse prezračevalne sisteme,
- vključite radio, TV ter internetna iskalnike, ostanite mirni ter pazljivo poslušajte nova navodila in informacije pristojnih institucij in služb ter brez odlašanja ukrepajte v skladu s temi navodili,
- uporabljajte samo hrano in pijačo, ki jo imate v stanovanju/hiši že od prej,
- če se nahajate v svojem vozilu, se odpeljite čim dlje od ogroženega območja, po možnosti do ene od nujnih služb,
- v primeru jedrske nesreče vzemite tablete stabilnega joda IZKLJUČNO po navodilih pristojnih služb,
- po odhodu iz zaklonišča ali drugega zaprtega prostora oz. ko zapustite kontaminirano območje, obvestite medicinsko osebje, da ste bili morda izpostavljeni radiološkemu sevanju. Vse ukrepe za saniranje posledic radiološke/jedrske nesreče **prenehajte uporabljati šele po tem, ko to dovolijo pristojne službe**.

Interreg
SLOVENIJA – HRVAŠKA
SLOVENIJA – HRVATSKA
Evropska unija | Evropski sklad za regionalni razvoj
Europska unija | Europski fond za regionalni razvoj

Ta letak je bil izdelan v okviru projekta **“Nadgradnja sodelovanja in partnerstva nujnih služb Krapinsko-zagorske županije in Savinjske regije – CRO-SI-SAFE”**, ki se izvaja v okviru programa čezmejnega sodelovanja INTERREG V-A Slovenija-Hrvaška 2014-2020.

Za vsebino letaka je odgovorna Zagorska razvojna agencija.

Izrazi, uporabljeni v tej publikaciji, so nevtralni in se nanašajo enakovredno na moški in ženski spol.

ZAGORSKA RAZVOJNA AGENCIJA
Krapinsko-zagorska županija
RAZVOJNA AGENCIJA SOTLA
OBČINA ROGATEC